

Jagoda Bator

Polityka budżetowa gminy Błazowa w latach 2004-2016

Abstrakt

Poniższy tekst przedstawia politykę budżetową gminy Błazowa w latach 2004-2016. Założeniem było przeanalizowanie dochodów i wydatków gminy i poddaniu ich analizie dynamiki. W wyniku przeprowadzonych badań ustalono, że dochody gminy Błazowa z wyjątkiem roku 2012 względem 2011 zachowują tendencję rosnącą. Procentowa realizacja planów dochodów i wydatków utrzymuje się na wysokim poziomie. Na dochody gminy składają się głównie subwencje państwowe. Gmina najczęściej wydaje na oświatę i wychowanie, pomoc społeczną, transport i łączność, administracją publiczną.

Słowa kluczowe: Błazowa, polityka, budżet, inwestycje

Abstract

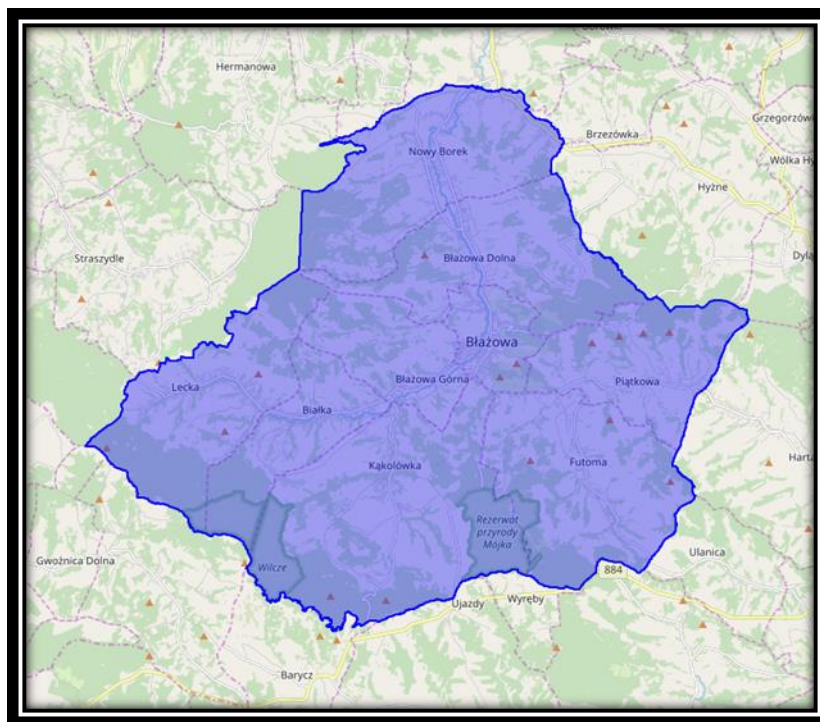
The following text presents the budgetary policy of the Błazowa commune from the years 2004-2016. The purpose was to analyze the incomes and expenditures of the commune and subject it to the analysis of dynamics. As a result of the conducted research, it was established that the income of the Błazowa commune, with the exception of 2012 in relation to 2011, is still growing. The percentage implementation of income and expenditure plans remain high. The municipality's income mainly consists of state subsidies. The commune spends most on education and upbringing, social assistance, transport and communication, and public administration.

Keywords: Blazowa, policy, budget, investment

Wprowadzenie

Gmina Błażowa położona jest w województwie podkarpackim, powiecie rzeszowskim w odległości około 22 km od Rzeszowa. Przed 1999 r., tzn. przed reformą administracyjną wchodziła w skład województwa rzeszowskiego. Pod względem podziału kraju na jednostki administracyjne samorządu terytorialnego jest gminą miejsko-wiejską, a jej powierzchnia wynosi 11. km². W jej skład wchodzi dziewięć miejscowości: Błażowa-miasto oraz wsie: Białka, Błażowa Dolna, Błażowa Górna, Futoma, Kąkolówka, Lecka, Nowy Borek, Piątkowa (*Gmina Błażowa w liczbach...* [31.08.2018]; *Gmina Błażowa. Plan...*, s. 6).

Mapa 1. Gmina Błażowa.

źródło: http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Blazowa [20.01.2019]

W 2016 r. gmina liczyła 10.802 mieszkańców. W latach 2004-2016 ludność gminy wzrosła o 164 osoby (*Gmina Błażowa w liczbach...* [31.08.2018]).

Gmina ma charakter rolniczy, jest uprzemysłowiona w niewielkim stopniu. Zgodnie z danymi z końca 2002 r. zarejestrowano ogółem 558 podmiotów gospodarczych, z tego 96 proc. należało do sektora prywatnego. Zdecydowanie przeważały branże: handel i naprawy, budownictwo, przemysł, obsługa nieruchomości i firm. W 2016 liczba podmiotów gospodarczych wynosiła ogółem 691. Przeważały branże: budowlana, handel hurtowy i detaliczny, przetwórstwo przemysłowe, transport i gospodarka magazynowa (*Gmina Błazowa. Plan...*, s. 25 i dalej).

Skromne uprzemysłowienie, utrzymywanie się przeważającej liczby mieszkańców z rolnictwa odbija się na finansach gminy. Celem niniejszego artykułu jest analiza i ocena kondycji finansowej gminy Błazowa w latach 2004 - 2016.

Badaniem objęto dane dotyczące wykonania budżetów lat 2004-2016. Przedstawiono dane historyczne z kategorii dochodów i wydatków i poddano je analizie dynamiki. Starano się znaleźć czynniki mogące mieć wpływ na kształtowanie się wyodrębnionych dochodów i wydatków. Dochody gminy Błazowa z wyjątkiem roku 2012 względem 2011, zachowują tendencję rosnącą. Procentowa realizacja planów dochodów i wydatków utrzymuje się na wysokim poziomie. Na dochody gminy składają się głównie państwowe subwencje.

Budżet gminy

Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, która obowiązuje od stycznia 2004 r. wprowadziła większą swobodę w dysponowaniu środkami finansowymi jednostek samorządu terytorialnego. Ustalanie kwot subwencji powiązано z PKB na mieszkańca, stopą bezrobocia, gęstością zaludnienia, powierzchnią dróg itp. Powiązanie tego typu wskaźników z mechanizmem subwencji obowiązuje w krajach Unii Europejskiej. Gmina Błazowa oprócz subwencji ogólnej i oświatowej otrzymuje część równoważącą i uzupełniającą subwencji ogólnej. Wielkość części oświatowej subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala corocznie ustawa budżetowa. Część równoważącą dzieli się między gminy w celu uzupełnienia dochodów w związku ze zmianą finansowania zadań, zaś kwotę uzupełniającą otrzymuje gmina, w której gęstość zaludnienia jest niższa od średniej gęstości zaludnienia w kraju. Dodatkowo gmina otrzymuje dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie zadań zleconych oraz własnych objętych kontraktem wojewódzkim. Dzięki dofinansowaniom z budżetu państwa dochody gminy od 2004 r. dynamicznie rosną, a procent realizacji planów jest wysoki z uwagi na zadania zlecone gminie.

Na przestrzeni trzynastu lat ogólne, zrealizowane dochody gminy Błazowa wzrastały średnio rzecz biorąc w każdym roku w stosunku do roku poprzedniego o 8,5%, a wydatki o 7,9% (tab.1).

Tabela 1. Dochody i wydatki gminy Błazowa w latach 2004-2016.

Rok	Dochody planowane [PLN]	Dochody zrealizowane [PLN]	Realizacja planu w %	Wydatki planowane [PLN]	Wydatki zrealizowane [PLN]	Realizacja planu w %
2004	15 435 686,00	14 651 880,00	95%	17 295 686,00	15 088 087,00	87%
2005	19 000 563,00	18 117 926,00	95%	18 441 130,00	13 264 272,00	72%
2006	19 962 529,10	19 411 999,67	97%	22 297 796,10	17 725 722,26	80%
2007	22 301 596,86	22 539 222,04	101%	23 155 970,86	22 314 449,93	96%
2008	23 065 993,84	22 918 037,98	99%	26 270 272,79	25 841 097,89	98%
2009	26 399 526,22	25 959 930,77	98%	28 119 526,22	27 562 030,11	98%
2010	33 571 680,02	32 920 737,25	98%	35 339 483,04	34 639 681,71	98%
2011	27 886 131,40	32 293 580,83	116%	29 849 844,10	32 770 567,94	110%
2012	28 630 133,34	28 076 293,61	98%	30 785 846,04	29 503 697,72	96%
2013	29 615 361,15	29 544 022,08	100%	29 366 623,80	28 400 504,82	97%
2014	30 145 774,68	29 794 887,87	99%	29 599 431,74	28 711 690,62	97%
2015	32 770 977,52	32 970 462,86	101%	32 522 765,21	31 923 374,04	98%
2016	39 550 903,34	38 992 996,85	99%	40 415 081,98	37 652 597,26	93%

Źródło: Obliczenia własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu gminy w latach 2004-2016.

Analizując wzajemne relacje między dochodami i wydatkami można zauważyć, że procent realizacji planu dochodów, w każdym roku jest wyższy bądź równy procentowi realizacji planu wydatków. Najniższa wartość realizacji planu dochodów wynosi 95%, zaś wydatków 72%. Oznacza to, że zgodność oszacowanych przez gminę dochodów i wydatków z faktycznie zrealizowanymi jest wysoka, co niewątpliwie wpływa na stabilność finansową.

Śledząc dynamikę dochodów można sprawdzić jak wzrastały lub malały z roku na rok oraz w stosunku do roku wyjściowego 2004, co prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Dynamika dochodów gminy w latach 2004-2016.

Rok	[zł]		Przyrost absolutny [zł]	Przyrost względny [%]	Indeksy jednopodstawowe	Indeksy łańcuchowe
2004	14651880,00		-	-	100,00%	-
2005	18117926,00	2005/2004	3 466 046,00	23,66%	123,66%	123,66%
2006	19411999,67	2006/2005	1 294 073,67	7,14%	132,49%	107,14%
2007	22539222,04	2007/2006	3 127 222,37	16,11%	153,83%	116,11%

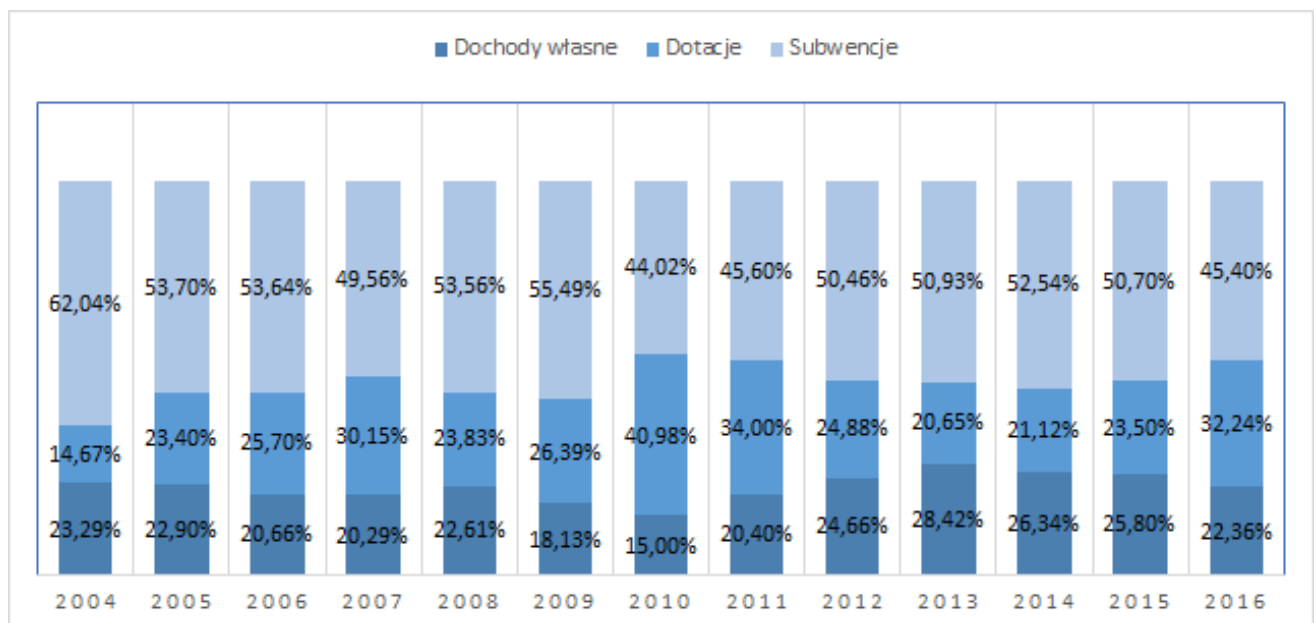
2008	22918037,98	2008/2007	378 815,94	1,68%	156,42%	101,68%
2009	25959930,77	2009/2008	3 041 892,79	13,27%	177,18%	113,27%
2010	32920737,25	2010/2009	6 960 806,48	26,81%	224,69%	126,81%
2011	32293580,83	2011/2010	-627 156,42	-1,91%	220,41%	98,09%
2012	28076293,61	2012/2011	-4 217 287,22	-13,06%	191,62%	86,94%
2013	29544022,08	2013/2012	1 467 728,47	5,23%	201,64%	105,23%
2014	29794887,87	2014/2013	250 865,79	0,85%	203,35%	100,85%
2015	32970462,86	2015/2014	3 175 574,99	10,66%	225,03%	110,66%
2016	38992996,85	2016/2015	6 022 533,99	18,27%	266,13%	118,27%

Źródło: Obliczenia własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu gminy w latach 2004-2016.

W badanym okresie gmina osiągnęła największy przyrost dochodów w roku 2010 w stosunku do 2009 (prawie 7 mln), a największy spadek (ponad 4 mln) w 2012 r. względem 2011 r. W roku 2016 w stosunku do 2004 dochody gminy wzrosły o 166,13%. Warto podkreślić, że wysoki wzrost dochodów odnotowany w 2010 r. względem 2009 r., wiązał się przede wszystkim ze środkami pozyskanymi z zewnątrz na budowę pierwszej hali sportowej w Błazowej.

Na dochody gminy składają się głównie dochody własne, dotacje i subwencje. Ich procentowe wielkości w poszczególnych latach przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1. Dochody gminy w latach 2004-2016.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu gminy w latach 2004-2016.

W dziele dochody zdecydowanie dominują subwencje. Najwyższy poziom osiągnęły w 2004 r., stanowiąc ponad 60% dochodów, w 2009 r. – ok. 56%. Z kolei najniższy procent osiągnęły w 2010 r. – 44%. W pozostałych latach oscylowały w granicach od 45% do 55%.

W przypadku dotacji najwyższy procent osiągnęły w 2010 r. – ok.41%. W pozostałych latach wahały się od ok. 15% do 34%. W przypadku dochodów własnych kształtowały się one na poziomie ponad 20%, z wyjątkiem 2009 i 2010 r.

Ze względu na wielość i różnorodność działań w dochodach zdecydowano się na ich odrębne rozpatrywanie.

Tabela 3. Dochody Gminy Błazowa w latach 2004-2016 (dane w PLN).

Lp	Dział	Opis	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1	400	Wytwarzanie...	165300	100	48709,00	7400,00	73200,00	1259590,07	1562551,51	3020926,99	1698490,12	1482967,00	374835,42	79609,41	83331,79
2	600	Transport i Łączność	395140	180000	275700,00	600000,00	330000,00	807154,66	1524601,00	880000,00	477746,10	390000,00	420000,00	397757,89	965469,00
3	700	Gospodarka mieszkaniowa	278889	492457	206440,07	269595,13	161647,28	66 916,85	479887,27	603918,27	118697,49	140853,78	139970,84	142215,80	161920,38
4	750	Administracja publiczna	115792	106877	109848,26	101086,05	104599,34	104052,00	131363,49	132917,08	121002,03	109731,76	99 340,97	84685,40	90150,13
5	751	Urzędy...	32435	61878	45316,00	23874,00	1546,00	21806,00	79327,00	26188,00	1825,00	1830,00	94221,00	92533,00	9006,90
6	754	Bezpieczeństwo ..	10000	0	9500,00	8300,00	1000,00	19000,00	19700,00	5000,00	0,00	6000,00	100000,00	11 984,00	0,00
7	756	Dochody...	2710670	2920632	3306236,54	3722401,43	4378512,49	3862812,62	4011386,86	5015273,83	5433525,40	6141312,62	6922505,57	6910747,53	6772208,17
8	801	Oświata i wychowanie	184207	349357	480605,60	582272,42	992496,97	620829,97	4977145,43	1141290,54	622414,18	854537,12	1057932,19	1050452,18	1164547,33
9	852	Pomoc społeczna	1605045	0	3904144,31	4217617,09	3984281,17	3794472,21	4376407,52	4315766,44	4222645,83	4357869,97	4134898,60	4444094,10	10481474,12
10	900	Gospodarka...	39708	1433837	2642,91	4678,93	1745,19	1265,25	22387,89	8178,66	10245,27	47708,83	22904,46	578447,24	609410,11
11	921	Kultura...	3000	55479	26 589,44	0,00	56651,55	113882,86	418809,43	812343,19	151733,00	2000,00	12000,00	190977,74	2300,00
12	926	Kultura fizyczna	20000	0	284866,00	0,00	0,00	0,00	154781,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10000,00	0,00
13	854	Edukacyjna ...	0	159270	279840,00	430249,35	413251,91	634831,52	850432,14	830108,22	591555,25	189038,00	235274,50	188953,00	176023,00
14	010	Rolnictwo i Łowiectwo	0	0	28 177,83	1390018,64	151847,08	246094,76	120809,71	406442,91	459143,87	365085,00	417113,19	849647,70	381797,76
15	752	Obrona narodowa	0	0	0,00	0,00	0,00	2500,00	0,00	843,70	994,70	0,00	0,00	15000,00	0,00
16	851	Ochrona zdrowia	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	139,00	1694,00	236,00	2546,92	1469,00
17	720	Informatyka	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	406640,00	39809,13	58333,36	0,00

18	758	Różne rozliczenia	9090566	9729273	10413316,00	11171217,00	12274259,00	14404722,00	14490147,00	14725263,00	14166147,00	15046754,00	15738716,01	16715546,00	18066889,16
19	630	Turystyka	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1160431,59	0,00
20	710	Działalność usługowa	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	17000,00
		SUMA	14650752	15489160	19421931,96	22528710,04	22925037,98	25959930,77	33219737,25	31924460,83	28076304,24	29544022,08	29809757,88	32983962,86	38982996,85

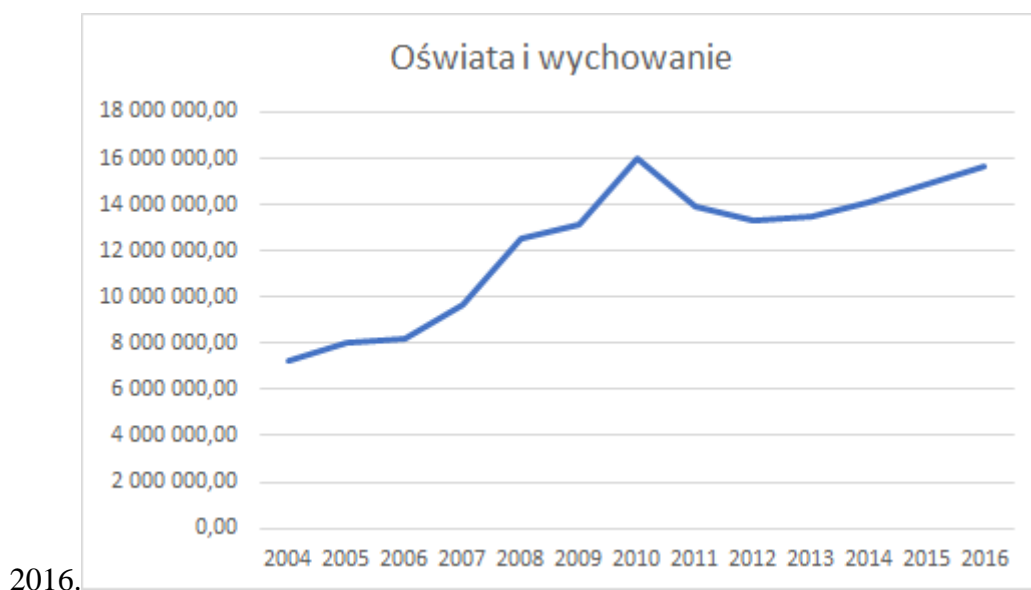
Uwaga w tabeli zastosowano skrócone nazwy działów: Wytwarzanie - Wytwarzanie i zaopatrzenie w energie elektryczna, gaz i wodę; Urzędy - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa; Bezpieczeństwo - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa; Dochody - Dochody od osób prawnych od osób fizycznych od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem; Gospodarka - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska; Kultura - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego; Edukacyjna - Edukacyjna opieka wychowawcza; Kultura fizyczna - Kultura fizyczna i sport

Źródło: Obliczenia własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu gminy w latach 2004-2016.

W strukturze dochodów gminy wyraźnie dominuje dział 758 „Różne rozliczenia”. Składają się na niego subwencje: oświatowe, ogólne, równoważące, uzupełnienie subwencji ogólnej, a dodatkowo np. środki z niewykorzystanych w terminie wydatków, które nie wygasają z upływem roku budżetowego. Na drugim miejscu znajduje się dział 756, na który składają się wpływy z podatków. Pomoc społeczna jest trzecim działem, na który gmina przeznaczają najwięcej środków.

W analizowanym okresie istotne wzrosty dochodów w dziale „Oświata i wychowanie” odnotowano w dwóch latach. Pierwszy w 2008 r. związany był z przejściem od Starostwa Powiatowego szkoły średniej i utworzeniem Zespołu Szkół w Błazowej. Drugi w 2010 r. wynikał z pozyskania środków na budowę hali sportowej w Błazowej.

Schemat 1. Dochody w dziale „Oświata i wychowanie” w latach 2004-

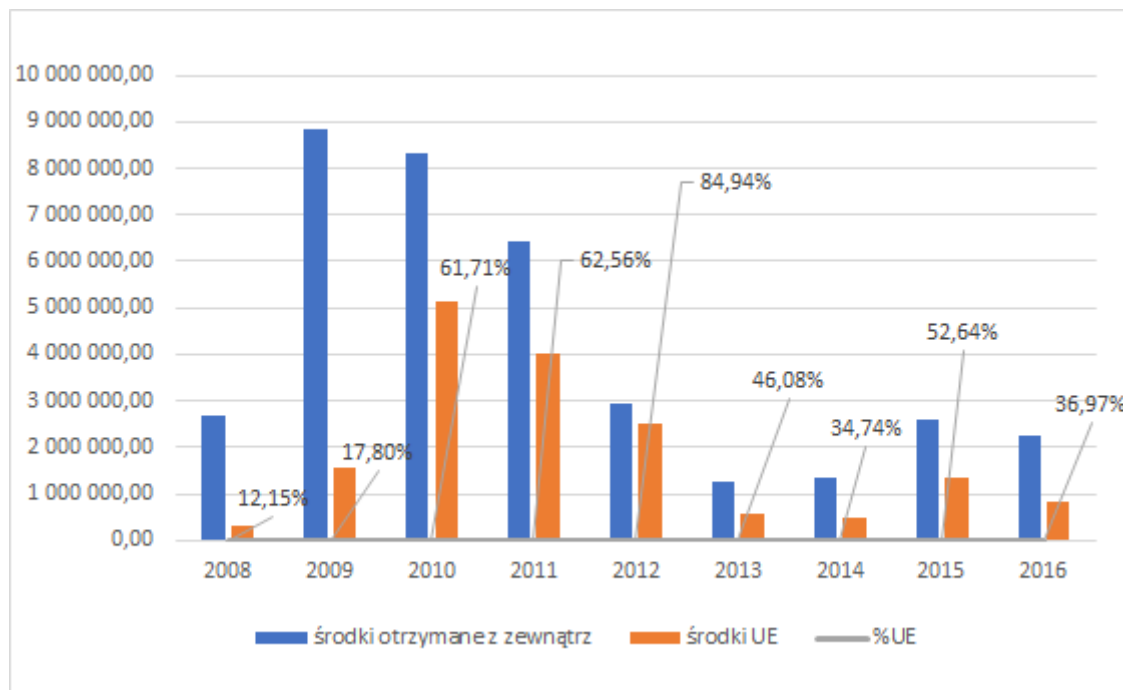

Źródło: Obliczenia własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu gminy w latach 2004-2016.

Dochody w dziale „Oświata i wychowanie” systematycznie wzrastały od 2004 do 2010 r. Wyraźny spadek odnotowano tylko w 2012 r. co wiązało się z zakończeniem realizowanych inwestycji i projektów unijnych. Powolny wzrost można zaobserwować już od 2013 r., gdy zaczęto realizację kolejnego projektu finansowanego przez Unię Europejską. Warto podkreślić, że dochody w 2016 r. zbliżyły się do poziomu z roku 2010 r., co wiązało się z kolejnymi projektami i inwestycjami oraz wzrostem dotacji celowych. W roku 2012 środki z UE stanowiły, aż 84,94% wszystkich pozyskanych z zewnątrz środków. Wynika to z

faktu, że jedynie 3 instytucje oprócz UE przekazały środki na realizację zadań inwestycyjnych gminy i nie były to tak duże kwoty jak w dwóch poprzednich latach.

Schemat 2. Udział środków zewnętrznych w dochodach gminy Błażowa w latach 2008-2016

Źródło: Obliczenia własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu gminy w latach 2004-2016.

Najwyższy udział środków zewnętrznych w dochodach odnotowano w latach 2009-2011. W roku 2013 osiągnęły one najniższy poziom, by od 2014 r. stopniowo rosnąć (ich wzrost nastąpił w 2015, natomiast rok później odnotowano ich spadek).

Analogicznie jak dochody gminy przeanalizowano dział wydatków. Poniższa tabela przedstawia ich wykonanie w latach 2004-2016.

	SUMA	15088087,00	13264272,00	17725722,26	22314449,93	25841097,89	27562030,11	34639681,71	32770567,94	29503697,72	28400504,82	28711690,62	31923374,04	37652597,26
--	------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Uwaga w tabeli zastosowano skrócone nazwy działów: Wytwarzanie - Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz i wodę; Urzędy - Urzędy naczelných organów władzy państwowej kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa; Bezpieczeństwo - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa; Dochody - Dochody od osób prawnych od osób fizycznych od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem; Gospodarka - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska; Kultura - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego; Kultura fizyczna - Kultura fizyczna i sport; Edukacyjna - Edukacyjna opieka wychowawcza; Pozostałe - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu gminy w latach 2004-2016.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu gminy w latach 2004-2016.

Inwestycje.

Rok 2004 i przyjęcie Polski do UE całkowicie zmienił możliwości funkcjonowania i rozwoju jednostek samorządu terytorialnego. Otrzymały one szanse na podjęcia działań, których wcześniej nie były w stanie udźwignąć. Najistotniejszymi z nich były inwestycje w infrastrukturę. W całej Polsce rozpoczęto na szeroką skalę pozyskiwać środki unijne i inwestować je w komunikację, rozbudowę sieci wodno-kanalizacyjnych, energetycznych, w budowę budynków użyteczności - publicznej. Nie inaczej było również w Błażowej. Przez szereg lat, zasadniczo po 2008 r., inwestowano tu w drogi, sieć gazową, wodociągową oraz budynki użyteczności publicznej.

Drogi

Modernizacja i rozbudowa sieci komunikacyjnej była jednym z najważniejszych zadań. Działania te można podzielić na dwie grupy. Inwestycje własne oraz realizowane na terenie jednostki na drogach powiatowych. Te pierwsze stanowiły jej zadanie własne, a drugie były konieczne ze względu na chęć poprawy skomunikowania ze światem.

Inwestycje na drogach powiatowych były dofinansowane przez gminę. Realizowało je rzeszowskie starostwo, z którym zawierano odpowiednie porozumienia. Jak to można przeczytać w sprawozdaniu z 2010 roku: *W ramach podpisanego porozumienia gminy Błażowa ze Starostwem Powiatowym w Rzeszowie przekazaliśmy kwotę 1270000,00 zł na odnowę dróg powiatowych. Przy wspólnym finansowaniu inwestycji drogowych zostało odnowionych 11,965 km dróg powiatowych oraz zbudowano 1,197 km nowych chodników. Starostwo Powiatowe w Rzeszowie w ramach zadań własnych na terenie naszej gminy – w miejscowości Kąkolówka, sfinansowało budowę mostu za kwotę 2569000,00 zł i zabezpieczenie osuwiska za kwotę 1845000,00 zł („KB” 117/2010.2, s. 4).*

We wcześniejszym okresie również współpracowano z władzami powiatowymi. Przykładowo w 2006 roku obie strony złożyły się po 350 tys. złotych, za co odnowiono przebiegające przez gminę drogi powiatowe: Piątkowa - Futoma, Błażowa - Piątkowa, Błażowa Górna, Błażowa Dolna - Walantówka, Błażowa - Ujazdy („KB” 92/2006, s. 3), a w 2004 roku za łącznie 300 tys. złotych odnowiono nawierzchnię na drogach Piątkowej, Futomie, Błażowej. O tym jak duże były to środki najlepiej świadczy fakt, że w tym roku gmina na budowa dróg gminnych przeznaczyła 124 tys. zł, a remont zajezdni autobusowej 85 tys. („KB” 76/2004, s. 3).

Zadaniami własnymi gminy było utrzymanie i modernizowanie połączeń klasyfikowanych jako gminne. W przypadku omawianej gminy było to o tyle skomplikowane i kosztowne, że trzeba było dostosowywać sieć drożną do rezultatów komasacji gruntów. To długotrwałe zadanie stale wymagało znacznych nakładów, przykładowo w 2010 roku było to ponad 900 tys. zł., pozyskanych na potrzeby inwestycji drogowych w 7 miejscowościach („KB” 114/2010, s. 4), dwa lata wcześniej Urząd Marszałkowski przeznaczył na ten cel 562500 zł. („KB” 105/2008 s. 3). Jak pisano w 2010 roku budowa dróg poscaleniowych w miejscowościach: *Błażowa Dolna, Błażowa Górna, Białka, Futoma, Kąkolówka, Lecka i Piątkowa* pochłonęła 4658229,00 zł pozabudżetowych za co wybudowano 28783 m dróg poscaleniowych wraz z towarzyszącą infrastrukturą drogową („KB” 117/2010.2, s. 4).

Niezależnie od tego dbano o istniejącą infrastrukturę drogową. W ramach tych działań odnawiano i modernizowano przepusty, kładziono nowe powierzchnie asfaltowe, budowano lub modernizowano drogi, przygotowywano wjazdy na poszczególne parcele. Budowano i remontowano chodniki („KB” 116/2010 s. 5). Podobnie jak w pozostałych przypadkach również i te inwestycje były częściowo realizowane ze środków własnych, a częściowo pozabudżetowych. Przykładowo w latach 2006-2010, na asfaltowanie dróg gminnych i ulic przeznaczonych zostało 2379881,12 zł, co pozwoliło położyć masę asfaltową na drogach o łącznej długości 18974 m. W tym samym okresie na ten cel pozyskano natomiast 3198401,15 zł środków zewnętrznych („KB” 117/2010.2, s. 4).

Gmina uzyskiwała także środki nadzwyczajne pozyskane na zwalczanie rezultatów klęsk żywiołowych. Ich celem było doraźne udrożnienia komunikacji utrudnionej po powodziach. Tak przykładowo w 2005 roku na usuwanie skutków powodzi na drogach gminnych: *Kąkolówka Wola, Lecka Górna, Błażowa Górna Wilczak* pozyskano wsparcie wysokości 100 tys. złotych (łącznie koszt wyniósł 130999 zł.) („KB” 87/2005 s. 4). W 2010 roku również na zwalczanie rezultatów powodzi otrzymano natomiast 400 tys. zł z MSWiA („KB” 116/2010 s. 4).

Jeszcze droższe od utrzymania i remontowania sieci drogowej były inwestycje mostowe. Każde takie zadanie pochłaniało bardzo duże (jak na miejscowe możliwości) środki. Realizowane w jednostce do 2004 roku zadanie *Odbudowa mostu w ciągu drogi gminnej Piątkowa- Folwark- Futoma*, kosztowało 332359,11 zł z tego 70 tys. zł. pozyskano z Kancelarii prezesa RM, gmina musiała dołożyć resztę („KB” 87/2005 s. 4;).

W latach 2010-2014 gmina nadal kontynuowała dotychczasową politykę. W dalszym ciągu odbudowywano drogi uszkodzone lub zniszczone przez powódź lub intensywne opady

deszczu; remontowano, a częściowo budowano nowe połączenia drogowe konieczne do stworzenia w wyniku komasacji gruntów oraz tworzono około drogową infrastrukturę (oświetlenie uliczne, chodniki, przepusty, rowy melioracyjne, itp.). Prace te realizowane były zarówno na terenie poszczególnych sołectw jak i w samej Błazowej. Zestawienie wykonanych wówczas prac zamieszczone zostało w tab. 5.

Tabela 5. Inwestycje drogowe w gminie Błazowa (2011-2014)

Zadanie	rok	metrów	koszt w tys. zł.
Odbudowa dróg gminnych uszkodzonych przez powódź lub intensywne opady deszczu			
Ul. Jagiellońska w Błazowej	2011	341	176,0
Błazowa Dolna - Wola Błazowska	2011	270	121,5
Kąkolówka - Wola	2011	255	97,5
Błazowa Górna	2012	280	62,0
Piątkowa Ogród	2012	200	46,0
Futoma	2013	600	151,1
Lecka Wilczak	2013	1100	218,0
Nowy Borek Wola	2013	600	169,3
Kąkolówka Nawsie – Nowiny	2014	1100	278,3
Lecka - Wenecja	2014	1100	309,3
Modernizacja dróg gminnych			
Błazowa	2012	?	247,4
Drogi poscaleniowe – modernizacja dróg gminnych dojazdowych do gruntów rolnych			
Białka	2011	850	100,0
	2014	650	106,7
Lecka	2011	755	100,1
	2013	550	100,3
Kąkolówka	2011	900	100,1
Kąkolówka Nowiny - Wola	2014	870	100,6
Futoma	2012	420	113,8
Błazowa Dolna Walantówka	2013	800	101,5
Błazowa Górna	2012	420	103,4
	2014	800	100,6
Nowy Borek	2013	510	66,4
Piątkowa	2012	575	130,0
Budowa chodnika			
Futoma	2012	?	42,0

źródło: (SWGB: 14.2; 14.3; 14.4; 15.1; 15.3; 15.4; 15.5; 16.4; 16.5; 16.6)

Budynki użyteczności publicznej

Inwestycje w tym zakresie wymagały starannego planowania i długotrwałych przygotowań. Było to spowodowane przez koniecznością wydatkowania ogromnych środków, w stosunkowo krótkim czasie. Wszystkie inwestycje o tym charakterze, były realizowane ze znacznym udziałem środków zewnętrznych. Sztandarowy przykład takiej

inwestycji to hala widowiskowo - sportowa. Już w 2004 roku na jej budowę zaplanowanych zostało 1,2 miliona zł. Jednak jej realizację udało się zakończyć dopiero w kadencji 2007-2010 kosztem 7845000,00 zł. Dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej wyniosło 3710694,57 zł, dalsze 700000,00 zł dołożyło Ministerstwo Sportu i Turystyki. Ostatecznie do użytku oddano nowoczesny obiekt z *pełnym zapleczem sanitarnym, widownią z 350 miejscami, siłownią, salą do gry w tenisa stołowego, salą fitness, parkingiem na 92 miejsca postojowe, drogą dojazdową, asfaltowym boiskiem sportowym, oświetleniem terenu oraz kolektorami słonecznymi* („KB” 76/2004, s. 3; „KB” 117/2010.2, s. 4).

Drogie były również remonty i modernizacje istniejących obiektów. Gmina starała się, aby planowane działania dawały namacalne rezultaty związane z obniżeniem kosztów ich funkcjonowania. Założenie to powodowało iż kiedy już zdecydowano się na remont, to jego plany były szeroko zakrojone. Tak przykładowo było z zadaniem *Termoizolacja szkoły podstawowej im. Armii Krajowej w Błazowej Dolnej* rozpoczętym w 2010/2011 roku, po zakończeniu budowy kosztochłonnej hali. Jak pisał dyrektor placówki Janusz Maciołek: *zakres robót obejmuje wymianę stolarki okiennej i drzwiowej. Łącznie 70 okien rozwieranych i uchylno – rozwieranych, dwudzielnych z wysokoudarowego PCV, wzmocnione elementami ze stali ocynkowanej, z obróbką osadzenia. Łączna powierzchnia wymienianej stolarki okiennej 247,4 m kw. Profile okienne białe, okucia obwiedniowe standardowe, szklenie komorowe. Projekt budowlany obejmuje również wymianę i montaż drzwi drewnianych, o łącznej powierzchni 6,79 m kw, drzwi PCV o łącznej pow. 17,2 m kw. oraz drzwi stalowych o łącznej pow. 6,6 m kw. Ponadto nastąpi docieplenie ścian styropianem o grubości 15 cm na powierzchni 1312 m kw. Prace termomodernizacyjne zostaną przeprowadzone tzw. metodą lekko-mokrą. Zakłada się także docieplenie ościeży okien i drzwi styropianem na pow. 248 m kw. Podstawowym tynkiem zewnętrznym na wykonanym dociepleniu będzie tynk akrylowy. Projekt zakłada wymianę 179 m rynien i 106 m rur spustowych na obiekcie. Planowane jest również docieplenie stropu poddasza nieużytkowego metodą z celulozowego materiału EKOFEBER na powierzchni 789 m kw. Szkoła wzbogaci się także o nową kotłownię gazową, w której nastąpi odbicie starych i wykonanie nowych tynków na powierzchni 137 m kw., gruntowanie, wykonanie gładzi szpachlowych i malowanie ścian o powierzchni 137 m kw. Wykonane zostaną także nowe przewody wentylacyjne z blachy stalowej 7,5m kw. W kotłowni wykonana będzie również izolacja przeciwwilgociowa i posadzki z płytek gresowych na powierzchni 32 m kw, a także wewnętrzna instalacja wodnokanalizacyjna oraz instalacja gazowa z kotłem gazowym wraz z osprzętem jak pompy, zawory, manometry, odpowietrzniki,*

magnetyzer, filtry, wodomierz i rurociągi. Projekt przewiduje także zakup i montaż wkładek kominowych nierdzewnych. Wymieniona również zostanie w kotłowni sieć elektryczna. W całym budynku nastąpi wymiana instalacji c.o., rozprowadzenie rurociągu do pionów c.o. montaż nowych pionów c.o. wraz z gałkami oraz montaż nowych grzejników w ilości 99 szt. oraz zaworów termostatycznych i przygrzejnikowych odcinająco-spustowych oraz odpowietrzników. Na dachu budynku zamontowana zostanie instalacja solarna z kolektorów płaskich wraz z osprzętem i podporami o rurociągi o łącznej długości 53 m. W celu podłączenia zbiorników gazu, projektuje się przyłącz gazowy o średnicy 25 mm, długości 12 m wraz z reduktorem oraz szafką gazową. („KB” 119/2011, s. 2, 6).

Do innych ważniejszych inwestycji tego okresu, trzeba zaliczyć remont budynku i sali widowiskowej Gminnego Domu Kultury oraz Dworku. Także i w tym przypadku środki pozabudżetowe stanowiły zdecydowaną większość, gmina pozyskała ponad 1,1 miliona złotych, a zainwestowała nieco ponad 200 tys. („KB” 117/2010.2, s. 4).

W kolejnych latach również prowadzone były inwestycje w infrastrukturę oświatowo - kulturalną. Do 2016 roku zmodernizowano, wyremontowano lub rozbudowano szkoły podstawowe w Białce, Nowym Borku, Błażowej. Odnowiono także budynki liceum, szkoły muzycznej, przedszkola oraz domu ludowego. Inwestowano również w budynki straży pożarnej. Inwestycje te były realizowane kosztem od kilku do ponad 150 tysięcy złotych rocznie. Za te środki modernizowano łazienki, wymieniano podłogi, wymieniano ogrzewanie, ocieplano budynki, itp. W omawianym okresie zrealizowanych zostało kilkanaście inwestycji o takim charakterze.

Tabela 6. Inwestycje w infrastrukturę oświatowo - kulturalną w latach 2011-2014.

2011	1	Wymiana okien w Szkole Podstawowej w Nowym Borku i Piątkowej
	2	Remont budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Lecce
2012	3	Wymiana stolarki okiennej w Zespole Szkół w Błażowej
	4	Budowa wewnętrznej instalacji gazowej w budynku Zespołu Szkół w Błażowej
2013	5	Przebudowano kotłownię gazowa z gazu propan – butan na gaz ziemny w Szkole Podstawowej w Nowym Borku
	6	Wymiana pieca węglowego w SP Białka
	7	Remont łazienki w Przedszkolu Publicznym w Błażowej
	8	Remont placu postojowego przy Budynku Szkoły Podstawowej w Błażowej Dolnej
2014	9	Nadbudowa budynku Szkoły Podstawowej w Białce
	10	Budowa opaski odbojowej przy SP w Białce
	11	Modernizacja szatni i sali komputerowej w SP w Nowym Borku
	12	Remont budynku domu Ludowego w Kąkolówce
	13	Wzmocnienie fundamentów i wykonanie drenażu przy SP Błażowa
	14	Przebudowa korytarzy w SP w Błażowej
	15	Przebudowa łazienki i instalacji elektrycznej w budynku Przedszkola

16	Modernizacja budynku Szkoły Muzycznej w Błażowej
17	Modernizacja budynku Liceum w Błażowej
18	Termomodernizacja oraz budowa wewnętrznej instalacji grzewczej z węglowej na gazową w budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Błażowej

Źródło: SWGB: 14.5; 14.7; 15.2; 15.7; 16.8; 16.9; 16.10; 16.12; 17.1; 17.4; 17.5; 17.6; 17.7; 17.8; 17.9; 17.10; 17.11; 17.12.

Sieć wodociągowo - kanalizacyjna i gazowa

Jednym z pierwszych zadań, które planowano rozpocząć z wykorzystaniem nowych możliwości była budowa wodociągów i kanalizacji oraz sieci gazowej. Budżet gminy na 2004 r. jako najważniejszą inwestycję przewidywał: budowę kanalizacji w Błażowej na sumę 2400000 złotych. Jednocześnie dążąc do wykorzystania powstających możliwości przyznano wówczas 120 tys. zł. na opracowanie dokumentacji na budowę wodociągu Błażowa Dolna - Nowy Borek. Były to pieniądze pochodzące z wpłat mieszkańców („KB” 76/2004, s. 3). Dzięki planowaniu i stale prowadzonym przygotowaniom udawało się pozyskiwać na ten cel stosunkowo wysokie środki. W zasadzie, w każdej z omawianych kadencji realizowane były zadania z tego zakresu. Przykładowo w 2006 roku zakwalifikowane do realizacji zostało zadanie w ramach działania 3.1 Obszary Wiejskie Budowa sieci wodociągowej Błażowa-Błażowa Dolna- Nowy Borek. Zostało ono dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej na kwotę 1462778 zł. („KB” 88/2006, s. 3).

Inwestycje wodno - kanalizacyjne planowano i budowano etapami. Zdawano sobie bowiem sprawę z tego, że nie ma możliwości jednorazowego zrealizowania całego działania. Kolejne fazy realizowano od 2010 roku. W tym przypadku 12 października 2009 roku podpisano w Urzędzie Marszałkowskim umowę na dofinansowanie budowy wodociągu na II i III etap realizacji. Projekt był dofinansowany z europejskiego funduszu rozwoju regionalnego w wysokości 70% kosztów budowy („KB” 111/2009, s. 3).

Ogólnie rzecz biorąc koszt budowy sieci wodno - kanalizacyjnej na odcinku Błażowa - Błażowa Dolna - Nowy Borek były wysokie, stanowiły one bardzo poważne obciążenie budżetowe. Do końca 2010 roku wydatkowano na ten cel ponad 4,75 miliona zł., z czego 3,42 miliona pochodziło ze środków UE. Był to klasyczny przykład wieloetapowej inwestycji zaplanowanej jeszcze w 2004 roku. Kosztem tych środków powstało łącznie 27,171 km sieci głównej oraz 8,2 km przyłączy. („KB” 117/2010.2, s. 4). Rzecz jasna inwestycje o tym charakterze realizowane były również w mieście Błażowa. Z racji na charakter terenu, były one jeszcze droższe, remont ponad 100 metrowego odcinka sieci, zrealizowany w 2010 roku pochłonął

ponad 101,5 tys. złotych („KB” 116/2010, s. 4). Zadania z tego obszaru kontynuowano również w następnej kadencji. Przykładowo w 2014 roku na budowę sieci wodociągowej w futomskim osiedlu Dalnica oraz modernizację przepompowni w Błażowej przeznaczonych zostało ponad 485 tys. złotych (SWGB: 17.3).

Równie kosztochłonnym zadaniem była budowa gazociągu średniego ciśnienia wraz z przyłączami domowymi w miejscowościach: Nowy Borek, Błażowa Dolna, Miasto Błażowa, na którą gmina w 2011 r. otrzymała ponad 2,1 mln zł. (*Sprawozdanie z wykonania budżetu Gminy Błażowa, Środki Unii Europejskiej za 2011 rok*, maszynopis, s. 2).

Zanim jednak jednostka otrzymała na ten cel pieniądze i mogła przystąpić do realizacji zadania trzeba było wielu lat przygotowań. Rozpoczęto je w 2005 roku kiedy *to podpisano umowę o współpracy pomiędzy Karpacką Spółką Gazownictwa w Tarnowie- zakład gazowniczy w Rzeszowie, a gminą Błażowa*. Zakładano wówczas, że w latach 2007-2008, do sieci gazowej uda się podłączyć 635 budynków. Planowano, że w kolejnych czasookresach podłączonych zostanie dalszych 1200. Szacunkową wartość gazyfikacji gminy Błażowa przyjęto na blisko 15 milionów zł (14640000) („KB” 87/2005, s. 4). Porozumienie to umożliwiło podjęcie przygotowań do realizacji zadania. W 2006 roku na opracowanie dokumentacji I etapu gazyfikacji gminy Błażowa na trasie Nowy Borek - Błażowa Dolna - Błażowa przeznaczono 225700 zł. („KB” 89/2006, s. 3).

Te prace umożliwiły dopiero rozpoczęcie inwestycji, którą również realizowano etapami. Podstawowym osiągnięciem było podpisanie z Podkarpackim Urzędem Marszałkowskim *umowy o dofinansowanie projektu pod nazwą Budowa gazociągu średniego ciśnienia wraz z przyłączami domowymi w miejscowościach: Nowy Borek, Błażowa Dolna, miasto Błażowa w gminie Błażowa*. W jej ramach pozyskano ponad 8,9 miliona złotych, z których blisko 4,7 miliona uzyskano ze środków UE. Inwestycja zakładała powstanie około 50 km sieci głównej i w przybliżeniu 22 km przyłączy domowych. Do końca 2011 roku na budowę sieci gazowej wydatkowanych zostało już blisko 7,0 milionów złotych. Pomimo swojej wysokości stanowiło to niespełna połowę koniecznych do zrealizowania całego zadania środków. Gazyfikacja nadal pozostaje priorytetowym zadaniem gminy, kosztownym skoro podłączenie do sieci 18 budynków w Błażowej Górnej kosztowało 37 tys. złotych (2014) („KB” 117/2010.1, s. 3; SWGB: 14.1; 17.2).

Inne

Wyżej wymienione przykładowe zadania realizowane przez gminę Błażowa stanowią jedynie przykład jej wieloaspektowej działalności. Obok wielkich, przybliżonych powyżej działań jednostka inwestowała również w wielu innych obszarach. Przykładowo tylko w 2010 roku zagwarantowała środki potrzebne na doposażenie OSP Błażowa oraz OSP Białka. W ramach zapisanych w budżecie 174.000 złotych, zaplanowano zakup dwóch samochodów pożarniczych dla tych jednostek. W tym samym roku zrealizowano również budowę boiska sportowego we wsi Kąkolówka. W tym przypadku była to część wieloletniego planu inwestycji gminy we wsi, który pod nazwą *Odnowa i rozwój wsi*, był realizowany ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w latach 2007-2013. Na znajdujące się w nim zadania gmina przeznaczyła ponad 321 tys. złotych („KB” 116/2010, s. 5).

Ważnymi kwestiami było zabieganie o utrzymanie na dobrym poziomie środowiska przyrodniczego. Z racji na bardzo duże potrzeby życiowe, przyroda "musiała poczekać" aż do 2012 roku. Wówczas zapisano w budżecie środki na rekultywację parku miejskiego. W ramach inwestycji zapisano: *odwodnienie terenu wraz z odtworzeniem rowów odwadniających, wyrównanie terenu, zasianie trawy, pielęgnacja drzew, wykonanie nowego obsadzenia drzewostanem i krzewami, renowacja ogrodzenia i oświetlenia parkowego*. Na ten cel przeznaczonych zostało prawie 229,0 tys. złotych (SWGB: 15.6). Również w kolejnym roku zaplanowano i przeprowadzono szereg działań, których rezultatem było poprawienie warunków życia mieszkańców gminy.

Tabela 7. Inwestycje "inne" 2013

Inwestycje	tys. złotych
Rozbudowa oświetlenia ulicznego w Białce	13,4
Budowa oświetlenia ulicznego w Lecce	44,1
Adaptacja pomieszczenia na serwerownię w Urzędzie Miejskim w Błażowej	9,9
Budowa odcinka kanalizacji deszczowej na ul. Młynarskiej w Błażowej	12,6
Przebudowa parkingu przy stadionie sportowym w Błażowej	10,5

Źródło: SWGB: 16.1; 16.2; 16.7; 16.11.

Podsumowanie

Analiza powyżej zaprezentowanych danych i informacji pozwala jednoznacznie stwierdzić, że przeważającą część dochodów gminy stanowiły subwencje, znaczący udział miały też dotacje. Świadczy to o małej samodzielności finansowej gminy. Negatywnym zjawiskiem jest brak ciągłości dochodów własnych, na które gmina ma tylko pośredni wpływ.

Nie ulega wątpliwości, że szczególnie jeden dział determinuje poziom wydatków. Jest to „Oświata i wychowanie”. Wysoki poziom wydatków na oświatę i wychowanie wynika z przydzielonych ustawowo zadań dla gmin, które mają na celu wyrównanie poziomu edukacji. Dział zawiera m.in. wydatki na bieżące utrzymanie szkół podstawowych, przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, gimnazjum, dowożenie uczniów do szkół, Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół, Liceum Ogólnokształcące, szkołę muzyczną (od 2013 r.), placówki dokształcania nauczycieli, stołówki szkolne. Na wydatki z tego zakresu przypadało około 160,3 mln zł budżetu.

Kolejne miejsca w zestawieniu zajmowały: pomoc społeczna (64,6 mln zł), transport i łączność (ponad 32 mln zł), administracja publiczna (ponad 26 mln zł).

Bardzo wysoko trzeba również ocenić znaczenie środków zewnętrznych, każdorazowo stanowiły one ogromną część budżetu. Tylko dzięki nim możliwy był stopniowo następujący rozwój gminy. W istniejących w latach 2004 - 2016 realiach finansowych nie było możliwości przeprowadzenia choćby części z omówionych zadań wyłącznie ze środków własnych. Wszelkie inwestycje trzeba było w znacznej mierze finansować z pożyczek, dotacji lub środków grantowych.

Błażowskie władze trzeba pochwalić za przestrzeganie dyscypliny budżetowej oraz niewątpliwe sukcesy w pozyskiwaniu środków zewnętrznych. Trudno ocenić czy można było uzyskać więcej, ale już to co uzyskano pozwoliło na jej przeobrażenie.

Bibliografia:

Wykaz wykorzystanych źródeł

Archiwum Urzędu Gminy w Błazowej:

Gmina Błazowa. Plan rozwoju lokalnego, czerwiec 2004 (maszynopis)

Sprawozdania z wykonania budżetu gminy za lata 2004-2016 (maszynopisy)

Sprawozdanie z wykonania budżetu Gminy Błazowa, Środki Unii Europejskiej za 2011 rok, maszynopis, s.2;

Prasa:

(„KB”) „Kurier Błazowski”:

(„KB” 76/2004) Burmistrz Błazowej Stanisław Najda, *Wieści z gminy*, „Kurier Błazowski” nr 76/2004;

(„KB” 87/2005) Burmistrz Błazowej Stanisław Najda, *Wieści z gminy*, „Kurier Błazowski” nr 87/2005;

(„KB” 88/2006) Burmistrz Błazowej Stanisław Najda, *Wieści z gminy*, „Kurier Błazowski” nr 88/2006;

(„KB” 89/2006) Burmistrz Błazowej Stanisław Najda, *Wieści z gminy*, „Kurier Błazowski” nr 89/2006;

(„KB” 92/2006) Burmistrz Błazowej Stanisław Najda, *Wieści z gminy*, „Kurier Błazowski” nr 92/2006;

(„KB” 105/2008) Burmistrz Błazowej Stanisław Najda, *Wieści z gminy*, „Kurier Błazowski” nr 105/2008;

(„KB” 111/2009) Burmistrz Błazowej Stanisław Najda, *Wieści z gminy*, „Kurier Błazowski” nr 111/2009;

(„KB” 114/2010) Burmistrz Błazowej Stanisław Najda, *Wieści z gminy*, „Kurier Błazowski” nr 114/2010;

(„KB” 116/2010) Burmistrz Błazowej Stanisław Najda, *Wieści z gminy*, „Kurier Błazowski” nr 116/2010;

(„KB” 117/2010.1) Burmistrz Błazowej Stanisław Najda, *Wieści z gminy*, „Kurier Błazowski” nr 117/2010;

(„KB” 117/2010.2) Burmistrz Błazowej Stanisław Najda, *Wybrane inwestycje kadencji 2007-2010*, „Kurier Błazowski” nr 117/2010;

(„KB” 119/2011) Janusz Maciołek dyrektor Szkoły Podstawowej w Błazowej Dolnej, *Termomodernizacja Szkoły Podstawowej im. Armii krajowej rozpoczęta*, „Kurier Błazowski” nr 119/2011;

Netografia:

Gmina Błazowa w liczbach, www.polskawliczbach.pl/gmina_Blazowa [31.08.2018].

http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Blazowa [20.01.2019]

(SWGB) Strona własna gminy Błazowa: <http://www.blazowa.com.pl/>:

(SWGB: 14.1) *Budowa gazociągu średniego ciśnienia wraz z przyłączami domowymi w miejscowościach: Nowy Borek, Błazowa Dolna miasto Błazowa w gminie Błazowa*, tekst dostępny na <http://www.blazowa.com.pl/?c=mdTresc-cmPokaz-14> [20.01.2019];

- (SWGB: 14.2) *Drogi poscaleniowe – modernizacja dróg gminnych dojazdowych do gruntów rolnych*, tekst dostępny na: <http://www.blazowa.com.pl/?c=mdTresc-cmPokaz-14> [20.01.2019];
- (SWGB: 14.3) *Odbudowa dróg gminnych uszkodzonych przez powódź I transza*, tekst dostępny na: <http://www.blazowa.com.pl/?c=mdTresc-cmPokaz-14> [20.01.2019];
- (SWGB: 14.4) *Odbudowa dróg gminnych uszkodzonych przez powódź II transza*, tekst dostępny na: <http://www.blazowa.com.pl/?c=mdTresc-cmPokaz-14> [20.01.2019];
- (SWGB: 14.5) *Remont budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Lecce*, tekst dostępny na: <http://www.blazowa.com.pl/?c=mdTresc-cmPokaz-14> [20.01.2019];
- (SWGB: 14.6) *Sprawozdanie z wykonania budżetu Gminy Błazowa, Środki Unii Europejskiej za 2011 rok, s.2*, tekst dostępny na: <http://www.blazowa.com.pl/?c=mdTresc-cmPokaz-14> [20.01.2019];
- (SWGB: 14.7) *Wymiana okien w Szkole Podstawowej w Nowym Borku i Piątkowej*, tekst dostępny na: <http://www.blazowa.com.pl/?c=mdTresc-cmPokaz-14> [20.01.2019];
- (SWGB: 15.1) *Budowa chodnika w Futomie*, tekst dostępny na: <http://www.blazowa.com.pl/?c=mdTresc-cmPokaz-15> [20.01.2019];
- (SWGB: 15.2) *Budowa wewnętrznej instalacji gazowej w budynku Zespołu Szkół w Błazowej*, tekst dostępny na: <http://www.blazowa.com.pl/?c=mdTresc-cmPokaz-15m> [20.01.2019];
- (SWGB: 15.3) *Drogi poscaleniowe – modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych*, tekst dostępny na: <http://www.blazowa.com.pl/?c=mdTresc-cmPokaz-15> [20.01.2019];
- (SWGB: 15.4) *Odbudowa dróg gminnych uszkodzonych przez intensywne opady deszczu*, tekst dostępny na: <http://www.blazowa.com.pl/?c=mdTresc-cmPokaz-15> [20.01.2019];
- (SWGB: 15.5) *Remont (modernizacja) dróg gminnych w Błazowej*, tekst dostępny na: <http://www.blazowa.com.pl/?c=mdTresc-cmPokaz-15> [20.01.2019];
- (SWGB: 15.6) *Renowacja drzewostanu oraz przywrócenie właściwych stosunków wodnych na obszarze zniszczonego parku w Błazowej, renowacja oświetlenia i ogrodzenia parku*, tekst dostępny na: <http://www.blazowa.com.pl/?c=mdTresc-cmPokaz-15> [20.01.2019].
- (SWGB: 15.7) *Wymiana stolarki okiennej w Zespole Szkół w Błazowej*, tekst dostępny na: <http://www.blazowa.com.pl/?c=mdTresc-cmPokaz-15m> [20.01.2019];
- (SWGB: 16.1) *Adaptacja pomieszczenia na serwerownię w Urzędzie Miejskim w Błazowej*; tekst dostępny na: <http://www.blazowa.com.pl/?c=mdTresc-cmPokaz-16> [20.01.2019].
- (SWGB: 16.2) *Budowa odcinka kanalizacji deszczowej na ul. Młynarskiej w Błazowej*; tekst dostępny na: <http://www.blazowa.com.pl/?c=mdTresc-cmPokaz-16> [20.01.2019].
- (SWGB: 16.3) *Budowa oświetlenia ulicznego w Lecce*; tekst dostępny na: <http://www.blazowa.com.pl/?c=mdTresc-cmPokaz-16> [20.01.2019].
- (SWGB: 16.4) *Drogi poscaleniowe – modernizacja dróg gminnych dojazdowych do gruntów rolnych*; tekst dostępny na: <http://www.blazowa.com.pl/?c=mdTresc-cmPokaz-16> [20.01.2019];
- (SWGB: 16.5) *Modernizacja dróg gminnych dojazdowych do gruntów rolnych*, tekst dostępny na: <http://www.blazowa.com.pl/?c=mdTresc-cmPokaz-16> [20.01.2019];
- (SWGB: 16.6) *Odbudowa dróg gminnych uszkodzonych przez intensywne opady deszczu*; tekst dostępny na: <http://www.blazowa.com.pl/?c=mdTresc-cmPokaz-16> [20.01.2019];
- (SWGB: 16.7) *Przebudowa parkingu przy stadionie sportowym w Błazowej*; tekst dostępny na: <http://www.blazowa.com.pl/?c=mdTresc-cmPokaz-16> [20.01.2019].
- (SWGB: 16.8) *Przebudowano kotłownię gazowa z gazu propan – butan na gaz ziemny w Szkole Podstawowej w Nowym Borku*, tekst dostępny na: <http://www.blazowa.com.pl/?c=mdTresc-cmPokaz-16> [20.01.2019];
- (SWGB: 16.9) *Remont łazienki w Przedszkolu Publicznym w Błazowej*, tekst dostępny na: <http://www.blazowa.com.pl/?c=mdTresc-cmPokaz-16> [20.01.2019];

(SWGB: 16.10) *Remont placu postojowego przy Budynku Szkoły Podstawowej w Błażowej Dolnej*, tekst dostępny na: <http://www.blazowa.com.pl/?c=mdTresc-cmPokaz-16> [20.01.2019];

(SWGB: 16.11) *Rozbudowa oświetlenia ulicznego w Białce*; tekst dostępny na: <http://www.blazowa.com.pl/?c=mdTresc-cmPokaz-16> [20.01.2019].

(SWGB: 16.12) *Wymiana pieca węglowego w SP Białka*, tekst dostępny na: <http://www.blazowa.com.pl/?c=mdTresc-cmPokaz-16> [20.01.2019];

(SWGB: 17.1) *Budowa opaski odbojowej przy SP w Białce*, tekst dostępny na: <http://www.blazowa.com.pl/?c=mdTresc-cmPokaz-17> [20.01.2019];

(SWGB: 17.2) *Budowa sieci gazowej w miejscowości Błażowa Górna*, tekst dostępny na: <http://www.blazowa.com.pl/?c=mdTresc-cmPokaz-17> [20.01.2019];

(SWGB: 17.3) *Budowa sieci wodociągowej rozdzielczej dla osiedla Dalnica w miejscowości Futoma oraz odcinka kanalizacji sanitarnej z pompownią ścieków PIV i rurociągiem tłocznym w miejscowości Błażowa*, tekst dostępny na: <http://www.blazowa.com.pl/?c=mdTresc-cmPokaz-17> [20.01.2019].

(SWGB: 17.4) *Modernizacja budynku Liceum w Błażowej*, tekst dostępny na: <http://www.blazowa.com.pl/?c=mdTresc-cmPokaz-17> [20.01.2019];

(SWGB: 17.5) *Modernizacja budynku Szkoły Muzycznej w Błażowej*, tekst dostępny na: <http://www.blazowa.com.pl/?c=mdTresc-cmPokaz-17> [20.01.2019];

(SWGB: 17.6) *Modernizacja szatni i sali komputerowej w SP w Nowym Borku*, tekst dostępny na: <http://www.blazowa.com.pl/?c=mdTresc-cmPokaz-17> [20.01.2019];

(SWGB: 17.7) *Nadbudowa budynku Szkoły Podstawowej w Białce*, tekst dostępny na: <http://www.blazowa.com.pl/?c=mdTresc-cmPokaz-17> [20.01.2019];

(SWGB: 17.8) *Przebudowa korytarzy w SP w Błażowej*, tekst dostępny na: <http://www.blazowa.com.pl/?c=mdTresc-cmPokaz-17> [20.01.2019];

(SWGB: 17.9) *Przebudowa łazienki i instalacji elektrycznej w budynku Przedszkola*, tekst dostępny na: <http://www.blazowa.com.pl/?c=mdTresc-cmPokaz-17> [20.01.2019];

(SWGB: 17.10) *Remont budynku domu Ludowego w Kąkolówce*, tekst dostępny na: <http://www.blazowa.com.pl/?c=mdTresc-cmPokaz-17> [20.01.2019];

(SWGB: 17.11) *Termomodernizacja oraz budowa wewnętrznej instalacji grzewczej z węglowej na gazową w budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Błażowej*, tekst dostępny na: <http://www.blazowa.com.pl/?c=mdTresc-cmPokaz-17> [20.01.2019];

(SWGB: 17.12) *Wzmocnienie fundamentów i wykonanie drenażu przy SP Błażowej*, tekst dostępny na: <http://www.blazowa.com.pl/?c=mdTresc-cmPokaz-17> [20.01.2019].